

VÝSKUM - VÝVOJ - INOVÁCIE

Ťah na aplikovaný výskum

P. Duchovič Snímka: archív VIPO

Korene spoločnosti VIPO, a.s., v Partizánskom siahajú ešte do roku 1974, keď vznikla ako samostatný subjekt a špecializovaný výskumný ústav pre slovenský kožiarsky a obuvnícky priemysel pod názvom Ústav racionalizácie kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu (ÚRKOP). V období do roku 1989 došlo k viacerým organizačným a štruktúrnym zmenám a postupnému preprofilovaniu zamerania podniku. Názov organizácie sa zmenil na Výskumno-inžiniersky podnik kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu (VIPKP). Po zmene politického a ekonomického systému v roku 1989 sa vyprofilovalo zameranie VIPKP na štyri rozhodujúce oblasti – výrobu obuvi, chemický a koželužský výskum a vývoj, vývoj strojov, zariadení a riadiacich systémov a na skúšobnícku a normalizačnú činnosť pre oblasť kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu.

Významným historickým okamihom vo vývoji firmy bol rok 1992, keď vznikla akciová spoločnosť VIPO a.s., ktorá v tejto podobe existuje doteraz. Po tomto období došlo k zásadným zmenám v profilácii činnosti, pri ktorých stál vtedajší generálny riaditeľ Ing. Leopold Duchovič, CSc. Po transformácii na akciovú spoločnosť sa z VIPO a.s. odčlenilo oddelenie skúšobníctva a výskumné a vývojové činnosti sa postupne preorientovali na zariadenia na výrobu pneumatík a gumárenskú chémiu. V súvislosti s celoeurópskou recesiou obuvníckeho a kožiarskeho priemyslu došlo v roku 2003 k odčleneniu divízie výroby obuvi a k zmene zamerania oddelenia koželužského výskumu na výskum polymérov z obnoviteľných zdrojov. Ťažisko podnikateľských aktivít firmy sa sústredilo na výrobu strojov a zariadení pre výrobu pneumatík, strojov pre opracovanie a montáž uhlíkových komutátorových kief pre elektrické motory a na výrobu tavných, disperzných a rozpúšťadlových lepidiel pre priemerné použitie. Okrem toho VIPO a.s. pôsobí v oblasti priemyselného výskumu a vývoja so zameraním na stroje a zariadenia pre pneumatikársky a uhlíkárske priemysel, gumárenskú chémiu a chémiu adhezív a výskum polymérov. Všetky produkty firmy sú výsledkami vlastného vývoja.

V súčasnosti predstavuje VIPO, a.s. konsolidovanú firmu, ktorá ako jedna z mála slovenských firiem v okrese Partizánske vyvíja, produkuje a exportuje sofistikované výrobky, pričom vykonáva i výskumno-vývojové aktivity. Komerčný úspech strojárskych produktov VIPO, a.s. umožnil firme prekonať turbulencie spôsobené útlmom výroby obuvi a vytvoril podmienky pre ďalší rozvoj podniku. VIPO, a.s. pôsobí ako významný subjekt aplikovaného výskumu a vývoja v Slovenskej republike a od roku 1994 bola nositeľom projektov výskumu a vývoja spolufinancovaných z verejných zdrojov, medzi ktorými boli i projekty štátnych programov výskumu a vývoja a rámcových programov Európskej únie pre výskum a technický rozvoj. V budúcom období chceme VIPO, a.s. rozvíjať ako firmu zameranú na stroje a chémiu, ktorá bude generovať know-how vlastnými výskumno-vývojovými aktivitami a tiež posilňovať svoje postavenie dodávateľa technicky vyspelých výrobkov na svetových trhoch.

Ing. Peter Duchovič
generálny riaditeľ VIPO

Odsúdení na úspech v exporte

Úspešné zvládnutie transformačného procesu v spoločnosti VIPO, a.s. v prvej polovici 90. rokov sa podarilo uskutočniť najmä vďaka včasnej a radikálnej zmene orientácie strojárskemu výskumu od obuvníckych strojov na zariadenia na opracovanie a montáž uhlíkových kief a predovšetkým na strojnotechnologické zariadenia pre výrobu komponentov pneumatík. Ako povedal riaditeľ odboru strojárskoho a elektrotechnického výskumu a výroby VIPO Ing. Vladimír Slivka tieto zariadenia sa s úspechom uplatnili pri modernizácii a rozširovaní kapacít na výrobu pneumatík v Slovenskej republike a v súčasnosti sa exportujú prakticky do celého sveta. Komerčný úspech strojárskych produktov VIPO, a.s. umožnil firme prekonať turbulencie spôsobené útlmom výroby obuvi a vytvoril podmienky pre ďalší rozvoj podniku.

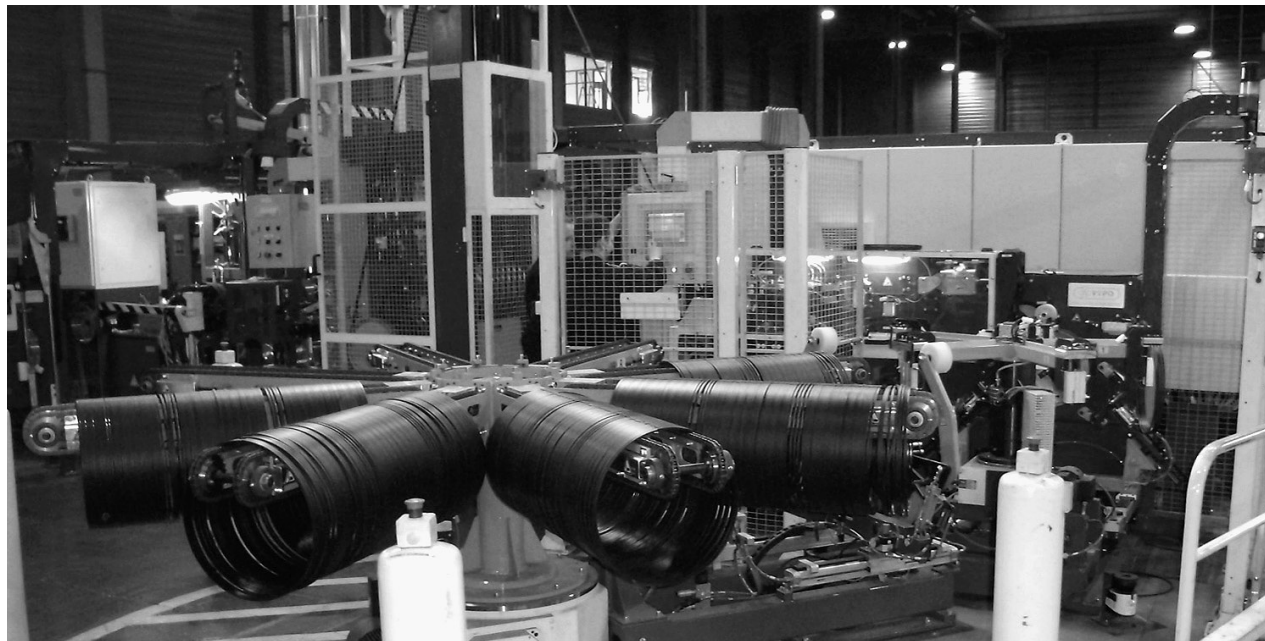
Podľa V. Slivku vôbec pracovníci každého všeobecno-strojárskoho podniku na Slovensku – ak chcú prežiť – sú odsúdení na úspech v exporte, pretože slovenský trh je jednoducho povedané príliš malý na to, aby pokryl kapacity produkcie dokonca menších výrobcov – nehovoriac o veľkých alebo stredných producentoch strojárskych výrobkov, kam sa zaraďuje aj VIPO. Exportovať však možno podľa neho len vtedy, ak sme konkurencieschopní. Pod-

mienkou úspechu v tejto oblasti je najmä vysoká kvalita za rozumnú cenu. V tomto konkrétnom prípade to znamená ponúkať výrobné zariadenia pre tzv. veľkú štvorku v oblasti pneumatík: Michelin, Bridgestone, Continental a GoodYear. VIPO to do značnej miery dokázalo tým, že na pôde jedného z nich – Continentalu – sa mu podarilo uchýtiť. Dokonca v hodnotení dodávateľov v roku 2006 získalo VIPO v rámci koncernu Continental druhé najvyššie ocenenie medzi dodávateľmi strojnotechnologických zariadení. Vysoké hodnotenie zariadení VIPO špičkovým výrobcom pneumatík, akým je firma Continental, predstavuje vynikajúcu referenciu pre ďalších zákazníkov.

Aktivity VIPO smerované do oblasti gumárenského priemyslu sa sústreďujú najmä na zariadenia na prípravu polotovarov pre výrobu pneumatík – tzv. päťkových lán. Produktové portfólio – ako napríklad stroje, zariadenia a výrobné linky na prípravu komponentov pre výrobu osobných a nákladných radiálnych pneumatík, rezacie a navijacie zariadenia – je predmetom exportu na európske a najmä na svetové trhy: do Nemecka, Francúzska, Českej republiky ale aj do Brazílie, Argentíny, Južnej Afriky, na územie Spoločenstva nezávislých štátov, do Indie, Iránu, Malajzie a ďalších krajín. Je to podľa V. Slivku pek-

ný výsledok, a keď si ho firma chce zachovať, prípadne zlepšiť, musí ďalej zvyšovať úroveň svojej konkurenčnej schopnosti. O to sa, pochopiteľne, usiluje.

Osobitným problémom pre VIPO je podľa V. Slivku tzv. východná konkurencia z krajín ako sú Čína, Kórea a Tajvan. Jedná sa tu najmä o veľmi silnú cenovú konkurenciu na úrovni dumpingových cien, aj keď kvalita nedosahuje špičkovú úroveň. Ducha tejto konkurencie vystihuje názor istého čínskeho odborníka z prostredia veľkého výrobcu pneumatík, ktorý V. Slivku povedal: „my vieme, že ste dobrí a výborní po technickej stránke i čo sa týka kvality, ale nám to stačí aj v nižšej kvalite, najmä keď je cena takmer o 40 % nižšia.“ Keďže ale upustiť z kvality si VIPO na svojich trhoch dovoliť nemôže, pre firmu to podľa neho – stručne povedané – znamená naďalej udržiavať vysoký štandard produkcie pri zachovaní zaujímavých cien. Najväčší konkurent VIPO v segmente pneumatikárskych strojov pochádza z dolárovej oblasti. V časoch silného dolára okolo roku 2000 pri porovnateľnej kvalite produktov bolo VIPO voči nej v istej výhode. V súčasnosti – s ohľadom na slabnúci dolár a silnejúcu korunu sa však podľa neho karta obrátila, čo firmu núti – ak chce v súťaži obstáť – výraznejšie zvyšovať obrátky efektivity. (jp)

Zariadenia na výrobu komponentov pneumatík sú základom úspechov spoločnosti VIPO v exporte. Snímka: archív VIPO

Alfou a omegou je komunikácia so zákazníkom

Rozhodujúci úspech VIPO, a.s. spočíva v úspešnom zvládnutí transformácie zo štátom financovanej výskumno-vývojovej organizácie existencie naviazanej na kožiarsky priemysel na inovatívny podnikateľský subjekt vyrábajúci sofistikované produkty, ktoré predstavujú výstupy vlastných výskumno-vývojových projektov a uplatňujú sa na náročných svetových trhoch. Viac na túto tému v rozhovore s hlavným konštruktérom VIPO Ing. Ľuboslavom Tomekom.

Čomu vďačíte za tento úspech?

Z pohľadu konštrukcie je to najmä vďaka inovácii, pri ktorej kladieme dôraz na komunikáciu so zákazníkom. To je pre nás alfou a omegou smerovania našich aktivít. Základným pravidlom nášho správania je rešpektovanie jeho špecifických požiadaviek, ktoré sa od firmy k firme odlišujú. Od toho sa odvíja aj skutočnosť, do akej miery sa prispôbujeme technológii zavedenej v prevádzke daného klienta. Zvyčajne je na inováciu tohto druhu relatívne krátky čas – od podpisania zmluvy po ukončenie prác a odovzdanie zariadenia odberateľovi to trvá v priemere sedem mesiacov. To zname-

L. Tomek Snímka: archív VIPO

ná, že si musím promptne definovať úlohy vykonávacieho projektu tak, aby sme objednávkou dokázali spracovať včas a na úrovni svetového štandardu, a to či už ide o linky na výrobu päťkových lán do pneumatík pre osobné a nákladné automobily alebo o zariadenia na rozrezávanie textilných kordov. Napríklad linku na navíjanie päťkových lán pre osobné automobilové pneumatiky sme inovovali tak, že sme dosiahli výkon produkcie päť lán za štyri sekundy, kým

predtým to boli iba štyri lán v sedem sekundovom cykle. Dosiahli sme tak výrazné zvýšenie produktivity práce. Ďalším dôležitým cieľom, ktorý si dávame pri inovácii uvedených zariadení je, aby manipulácia s nim bola čo najjednoduchšia, a to napriek tomu, že sú to sofistikované stroje riadené počítačom s výstupom na obrazovke. Pracujú systémom štart a stop, teda počítajú s minimálnym zasahovaním personálu do prevádzky zariadenia. Je to v súlade s požiadavkami našich zákazníkov, aby nároky na zručnosť obsluhy boli čo najnižšie. To všetko musí rešpektovať ďalší dôležitý systémový prvok – vysokú bezpečnosť, ktorú takéto certifikované výrobky musia nevyhnutne spĺňať. A treba hneď jedným dychom dodať, že uvedené bezpečnostné prvky vôbec nie sú lacné, čo v konkurenčnom prostredí zohráva dosť dôležitú úlohu.

Čo vás inšpiruje pri hľadaní výskumných námetov? Sú to požiadavky od zákazníkov alebo vlastné inovatívne impulzy?

Treba povedať – aj, aj. Jednu vec by som v súvislosti s tým ale zdôraznil – my sme sa vo svete presadili tak, že sme v oblasti „gumariny“ spolupracovali s Matadorom Púchov alebo, pokiaľ ide o „uhlíkárske“ zariadenia, s Elektrokarbonom Topolčany. Toto technologické zázemie malo pre našu strojársku produkciu veľmi veľký význam. Inovačná aktivita však musí vychádzať najmä

Pre potreby praxe

Odbor chemického výskumu a výroby ako povedal jeho riaditeľ Ing. Jozef Vacval pôsobí v organizačnej štruktúre spoločnosti od jej vzniku v roku 1974. Najprv ako súčasť predchodcu VIPO, a.s., kde sa jeho činnosť zameriavala na riešenie výskumných úloh z oblasti obuvníckej a garbiarskej výroby. Po zmenách v roku 1992 sa zameranie i organizačná štruktúra chemického odboru transformovali tak, že sa začal spolupodieľať na riešení významných projektov z oblasti výroby automobilových plášťov.

Činnosť chemického odboru sa sústreďuje na výskum, vývoj a výrobu gumárenských materiálov, lepidiel a polymérov na báze prírodných zdrojov. V nedávnej minulosti gumárenský výskum a vývoj zahŕňal predovšetkým oblasť výroby automobilových plášťov a oblasť spracovania gumových odpadov vznikajúcich z opotrebovania týchto plášťov. Po vlastných zmenách v Matador a.s. Púchov sa oddelenie gumárenských materiálov chemického odboru VIPO a.s. špecializuje na oblasť vulkanizačných cementov a chemických pomocných prípravkov určených na výrobu a obnovu automobilových plášťov.

V súčasnosti je podľa J. Vacvala najvýznamnejšou činnosťou chemického odboru výskum a výroba lepidiel so zameraním na tavné a disperzné lepidlá pre aplikácie v knihviazactve, v nábytkárskom priemysle, v automobilovom priemysle a v poľnohospodárstve. Samotnej výrobnéj činnosti predchádzalo riešenie výskumno-vývojových úloh, predovšetkým vedecko-technického projektu „Ekologické lepidlá“, výsledkom ktorého boli receptúry tavných a vodou riediteľných disperzných lepidiel, ktoré nachádzali priemerné využitie. Postupné prenikanie na domáci i zahraničný trh umožnilo vybudovanie výrobnéj kapacity v priestoroch chemického odboru zabezpečujúcej produkciu rôznych druhov lepidiel v rozsahu 700 ton za rok. Dnes evidujeme približne 100 odberateľov priemyselných lepidiel, z toho 15 zahraničných s celkovou výškou tržieb cca 50 mil. Sk ročne. Väčšina vyrábaných lepidiel bola vyvinutá vo VIPO a.s. Ich výskum a vývoj prebieha v rámci vývojových projektov, ktorých riešenie bolo v niektorých prípadoch podporené Ministerstvom hospodárstva alebo Agentúrou pre podporu výskumu a vývoja. Pracovníci odboru sa zapájajú i do medzinárodných vedecko-výskumných projektov. (jv)